herpy

GEKONY

Reef gecko

Sphaerodactylus notatus

Mały, naziemny gekon karłowaty z Kuby, Bahamów i najdalej na południe wysuniętej części Florydy, mierzący najwyżej 5-6 cm długości razem z ogonem. *Sphaerodactylus notatus* jest brązowy z ciemnymi plamkami i paskami na głowie, aktywny głównie rano i wieczorem w ściółce i można go trzymać w parze w małym, szczelnym terrarium.

Rodzina: Sphaerodactylidae Dawna nazwa: *Sphaerodactylus notatus amaurus; Sphaerodactylus notatus atactus; Sphaerodactylus notatus peltastes*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**5-6 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-20 lat**
Aktywność	**Za dnia i o zmierzchu**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Suchy las i las deszczowy**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**20 × 20 × 20 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**26-28 °C**
Temperatura w nocy	**20-22 °C**
Wilgotność	**60-70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady i małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**6 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1 jaj**
Inkubacja	**70 dni** przy 26 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Sphaerodactylus notatus to mały gekon karłowaty, który osiąga do 34 mm długości od pyska do kloaki i najwyżej 5-6 cm razem z ogonem, stanowiącym około połowy długości. Łuski grzbietowe są stosunkowo duże, silnie kilowane i zachodzą na siebie jak dachówki, a głowa jest mniej spiczasta niż u większości innych gatunków z rodzaju. Obie płcie są brązowe i przechodzą w żółtawy kolor w stronę ogona, a ciało jest nakrapiane ciemnobrązowymi łuskami. Od czubka pyska przez oczy i środkiem głowy biegną czarne paski, które zanikają na przedniej części ciała. Spód ciała jest jasnobrązowy, a gardło niemal białe.

Ubarwienie jest bardzo zmienne, zarówno między osobnikami, jak i między podgatunkami. Nazwa gatunkowa pochodzi z łaciny i oznacza „oznaczony”, co nawiązuje do nakrapianego wzoru samca u formy nominatywnej. *S. n. peltastes* ma plamę barkową z plamkami ocznymi, u *S. n. amaurus* ich brak, a u *S. n. atactus* niektóre osobniki je mają, a inne nie.

Gatunek został opisany w 1859 roku przez Spencera Fullertona Bairda, a za ważne uznaje się cztery podgatunki: *S. n. notatus*, *S. n. amaurus*, *S. n. atactus* i *S. n. peltastes*. Dawny podgatunek *S. n. exsul* jest obecnie odrębnym gatunkiem. Podobnie jak inne gekony karłowate, zwierzę ma pod palcami lamelki czepne. Długość życia w niewoli nie jest udokumentowana; podane w tabeli 10-20 lat zapożyczono od *Sphaerodactylus elegans* i jest to wartość niepewna.

Występowanie i środowisko

Sphaerodactylus notatus występuje na Kubie, zwłaszcza w jej wschodniej części, oraz na większości Bahamów, m.in. na Bimini, Andros, New Providence, Eleutherze, Long Island, Ragged Island i Great Abaco. *S. n. amaurus* żyje na Wielkiej Ławicy Bahamskiej, m.in. na Cat Island i Little San Salvador, *S. n. peltastes* na Małej Ławicy Bahamskiej, a *S. n. atactus* na Cayos Ballenatos u wybrzeży Kuby. *S. n. atactus* został prawdopodobnie zawleczony na Great Inagua na Bahamach oraz na Morant Cays i Pedro Cays u wybrzeży Jamajki. Populacje z Isla de la Juventud i archipelagu Canarreos mają niewyjaśniony status taksonomiczny.

Gatunek opisano z Key West i występuje on na Florida Keys oraz w najdalej na południe wysuniętej części Florydy. Kwestia, czy jest tam rodzimy, pozostaje sporna: mógł przybyć z Kuby wraz z żeglugą w XIX wieku, jednak badania genetyczne wskazują, że Key Largo skolonizował w sposób naturalny, prawdopodobnie na dryfującym drewnie. Mapa przedstawia tylko Kubę i Bahamy.

> **Naturalny zasięg:** Kuba i Bahamy.

ŚRODOWISKO

Sphaerodactylus notatus żyje na ziemi w ściółce, pod kamieniami, martwymi gałęziami i innymi szczątkami roślinnymi, zarówno w siedliskach naturalnych, jak i przekształconych przez człowieka. Spotyka się go zwłaszcza w wilgotnych lasach i zaroślach. Mikroklimat musi być lekko wilgotny, dlatego gatunek przebywa w półcieniu i rzadko w miejscach nasłonecznionych przez cały dzień. Na Florydzie jest ściśle związany z *Coccoloba uvifera* rosnącą wzdłuż wybrzeży.

Gatunek jest najaktywniejszy rano i wieczorem. Klimat w obszarze występowania jest tropikalny do subtropikalnego, a biotop podany w tabeli to szacunek oparty na siedlisku.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Sphaerodactylus notatus* jest skromna, ale gatunek jest łatwy w hodowli. Utrzymuje się go tak jak pokrewne *Sphaerodactylus elegans* i *Sphaerodactylus macrolepis*.

Parę można trzymać w terrarium o wymiarach 20 × 20 × 20 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest korzystniejsze i daje miejsce na więcej kryjówek. Gatunek żyje na ziemi, więc powierzchnia dna ma większe znaczenie niż wysokość. Terrarium musi być całkowicie szczelne, także w pokrywie, ponieważ gekon i jego małe owady karmowe uciekają przez bardzo wąskie szczeliny.

Podłoże powinno być mieszanką ziemi i piasku. Połóż płasko na dnie kawałki kory i liście jako kryjówki, a korę ustaw pionowo przy ściankach jako dodatkowe kryjówki i miejsce do składania jaj. Bioaktywne podłoże ze skoczogonkami i małymi równonogami daje dodatkowe pożywienie i utrzymuje dno w czystości. Ciężkie kamienie i kawałki drewna muszą stać bezpośrednio na dnie terrarium, aby zwierzę nie zostało przygniecione.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne

TEMPERATURA

W dzień temperatura powinna wynosić 26-28 °C. Mała świetlówka lub świetlówka kompaktowa zwykle daje wystarczająco dużo ciepła. Żarówka punktowa nie jest potrzebna i łatwo może przegrzać tak małe terrarium. Temperatura nocna nie jest udokumentowana; 20-22 °C odpowiada klimatowi w obszarze występowania. W okresie zimowego spoczynku temperatura powinna być nieco niższa (zob. Kopulacja). Mierz temperaturę termometrem cyfrowym nisko przy podłożu.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić około 70 %, a podłoże powinno być lekko wilgotne. Zraszaj terrarium raz dziennie, tak aby na liściach i szybach pozostawały krople, które zwierzę może pić, a dodatkowo postaw małą, płaską miskę z wodą. Zadbaj o dobrą wentylację, aby terrarium lekko przesychało między zraszaniami i nie pleśniało.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Latem utrzymuj oświetlenie przez 12 godzin dziennie i używaj małych świetlówek lub świetlówek kompaktowych w barwie światła dziennego. W okresie zimowego spoczynku dni powinny być krótsze.

Zapotrzebowanie na UVB nie jest udokumentowane. Można zastosować słabą świetlówkę UVB dla gatunków cieniolubnych przy zapewnieniu dużej ilości cienia, ale jest to opcjonalne, jeśli owady karmowe obsypuje się wapniem z witaminą D3.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gekon żywi się małymi stawonogami. Podawaj małe świerszcze, małe równonogi, skoczogonki, małe barciaki i larwy barciaka. Owady karmowe nie mogą być większe niż głowa zwierzęcia.

Dorosłe osobniki karmi się dwa razy w tygodniu, a młode muszą mieć stały dostęp do skoczogonków i świeżo wyklutych świerszczy. Przy każdym karmieniu obsypuj cały pokarm wapniem i witaminami i postaw małą miseczkę z pokruszoną kością sepii. Zdobycie wystarczającej ilości małych owadów karmowych może być trudniejsze niż sama opieka nad gekonem, dlatego zapewnij sobie stabilne źródło karmy, zanim kupisz zwierzę.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Trzymaj jedną parę na terrarium. Nie tylko samce, ale także samice mogą być wobec siebie bardzo agresywne, dlatego nie wolno łączyć dwóch zwierząt tej samej płci. Gatunek można natomiast trzymać razem z innymi małymi gatunkami *Sphaerodactylus* o odmiennym ubarwieniu, np. *Sphaerodactylus nigropunctatus* i *Sphaerodactylus torrei*.

S. notatus przemieszcza się, pełzając przez ściółkę, i najczęściej widać go, gdy szuka pożywienia rano i wieczorem. Jest zbyt mały i delikatny, by brać go do ręki. Jeśli trzeba przenieść zwierzę, pozwól mu wejść do małego pojemnika.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Obie płcie są brązowe i mają ten sam podstawowy wzór, ale rysunek na głowie różni się u poszczególnych osobników. Samice często mają dwie plamki oczne pośrodku tyłu głowy, mogą one jednak również nie występować, więc nie są pewną cechą rozpoznawczą. Młode przypominają dorosłe, ale mają bardziej kontrastowe ubarwienie i biały koniec ogona, który znika w wieku około sześciu miesięcy. Gatunek osiąga pełne rozmiary i może się rozmnażać po około pół roku.

GODY I KOPULACJA

Para trzymana razem w terrarium z wieloma kryjówkami i obfitym pokarmem rozmnaża się bez szczególnej pomocy. Gatunek zwykle przechodzi zimą okres spoczynku trwający około trzech miesięcy. W tym czasie zapewnij krótsze dni i nieco niższą temperaturę, aby samica miała przerwę w składaniu jaj. O ile należy obniżyć temperaturę, nie jest udokumentowane.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

W sezonie samica składa jedno małe jajo o twardej skorupce mniej więcej co trzy tygodnie, zwykle w korze lub pod liśćmi. W naturze jaja znajdują się wyżej, w pniakach i pod luźną korą około metra nad ziemią, gdzie są prawdopodobnie lepiej chronione, dlatego pionowo ustawiona kora jest dobrym miejscem do składania jaj.

Dorosłe osobniki nie niepokoją młodych, ale mimo to warto wyjmować jaja i inkubować je w inkubatorze, aby móc kontrolować temperaturę i wilgotność. Zapewnij samicy obfity pokarm i wapń w okresie składania jaj.

INKUBACJA

W temperaturze około 26 °C wyklucie następuje po mniej więcej 70 dniach. Umieść jajo w małym pojemniku z otworami wentylacyjnymi i wilgotnym wermikulitem lub perlitem i, tak jak u innych gekonów, nie obracaj go. Powietrze w pojemniku powinno być wilgotne, ale jajo nie może leżeć w mokrym.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode mierzą po wykluciu około 22 mm razem z ogonem. Mogą dorastać razem z rodzicami lub w małych grupach w szczelnym plastikowym pojemniku o pojemności około 1,3 litra, urządzonym jak terrarium dorosłych, z ziemią i piaskiem, liśćmi i korą.

Musi być stale dostępny mikropokarm, taki jak skoczogonki i świeżo wyklute świerszcze, obsypany wapniem i witaminami. Młode rosną szybko i osiągają pełne rozmiary po około pół roku.

Zdrowie i częste błędy

Sphaerodactylus notatus uchodzi za łatwy w utrzymaniu, ale informacji o chorobach tego gatunku jest niewiele. Typowe błędy w hodowli małych gekonów karłowatych to:

- Za mało wapnia i D3, zwłaszcza u młodych zwierząt i samic składających jaja. Obsypuj owady karmowe.
- Zbyt suche lub zbyt mokre terrarium. Stale mokre warunki prowadzą do pleśni i problemów ze skórą.
- Jednostronna dieta. Zmieniaj rodzaje owadów karmowych.
- Ciężkie przedmioty, pod którymi zwierzę może zostać przygniecione. Ustawiaj je bezpośrednio na dnie.
- Walki między dorosłymi zwierzętami. Rozdziel je w razie ugryzień lub urazów.

Zdrowe zwierzę jest aktywne, ma jasne oczy i pełny ogon. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je lub wydaje się ospałe.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.